

Voorts zou de opzet der zaak eigenlijk een gansch andere moeten zijn dan die, welke bij de stichting der Universiteit gekozen is. Wij hadden dan bijzondere leerstoelen moeten stichten en zoo als aanvullend element bij de openbare universiteiten moeten optreden, zoodat het onderwijs van onze hoogleeraren met dat der zoogenaamd neutrale hoogleeraren één geheel uitmaakte en daarmede samengroeide. Maar zoo gaat het niet; het onderwijs van meer neutralen aard is slechts zeer ten deele neutraal, en de aangevulde openbare universiteiten zouden, meer nog dan in haar tegenwoordig bestaan, huizen zijn, in zich zelf verdeeld. Om al de openbare universiteiten aan te vullen, zouden wij ook de mannen niet kunnen leveren; kozen wij ééne uit, dan zou deze al spoedig in een vreemd licht en tweeslachtigheid komen te staan.

Maar de hoofdzaak is: welke is de principieele eisch? En dan is het dit: een volledige uiniversiteit op Gereformeerden grondslag.

Waarom? Wij beoogen niet een sectarische beoefening der wetenschap, partijdig, bestaande in bestrijding van andere richtingen.

Wij bedoelen onpartijdige, zuivere beoefening der wetenschap in haar geheel en in hare onderdeelen, zoodat de waarheid gekend en het gekende overeenkomstig de waarheid verstaan wordt.

De wetenschap is iets zeer hoogs; zij omvat, op geestelijk en stoffelijk gebied, alles wat is, in het juiste verband bezien. Een universiteit beoogt te zijn een volledige schatkamer der wetenschap. En de Vrije Universiteit, staande op den grondslag der Gereformeerde beginselen, erkent, dat de wetenschap tot ons komt door de Goddelijke openbaring, van Hoogere Orde, in het Woord, in den Zoon, in den Heiligen Geest, en de openbaring van lagere orde, de gegevens in de Schepping. De schatkamer der wetenschap kan nu niet vol en de inhoud kan niet juist gerangschikt zijn, als niet alles in het licht der Goddelijke Openbaring geloovig en nuchter naar de waarheid beschouwd wordt.

Nu zult gij zeggen: wij kunnen niet alles weten en alles verstaan, en zelfs alle geleerden te zamen kunnen niet alles weten en alles verstaan. Zoo is het. Ook hier geldt het woord van Paulus: wij kennen ten deele. God weet alles, en overziet en doorziet alles van uit het middenpunt. Wij weten en zien niet alleen niet alles, maar staan telkens aan vergissingen bloot; doch wij moeten bij de beoefening der wetenschap ons rekenschap geven, dat uit dat Hoogste Middenpunt lijnen getrokken zijn, die de juiste orde der dingen bepalen, en dat, zoo wij eigenmachtig onzerzijds lijnen trekken, wij de orde der dingen verbreken. De stralen, uit het hoogste middenpunt getrokken, mogen zich somtijds van uit een lager gelegen punt splitsen in bundels en dan kringen van lager orde formeeren, waarin een samenhang bestaat, die het onderwerp van een wel wetenschappelijke, maar toch meer speciale studie van eenigszins lager orde vormt, de veiligste en meest juiste methode van studie ook voor die kringen is toch die, waarin de samenhang met hetgeen ons omtrent het Hoogste geopenbaard is, niet uit het oog wordt verloren.

En derhalve brengt ons beginsel mede, dat wij eigenlijk een Vrije